

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui Iohn I. Savu, I. Main, Warren, Ohio.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foaiete pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Cea mai frumoasă colindă ni-o cântă azi tinerii universitari români.

Răspunsul îl dau doi binefăcători Români, unul din București, altul din Lugoj.

Se repetază iară și iară vechea poveste a prigonirii celor ce urmează pe Cristos, și anume tot de aceiași, cari și pe El l-au prigonit nainte cu două mii de ani... Ne prigonesc în casă la noi, deși ei sunt puțini și noi mulți. Se încred în sacii de arginți pe cari i-au adunat de pe noi în tăcere, prin apucături istețe și viclene în curs de zeci și zeci de ani, în curs de veacuri... Iar sacii de arginți și aur le dau îndrăzneală, cutezanță, ca să ne prigonească nu numai pe tărâmul economic, ci să dea palme morale ființei noastre naționale și creștine!

Toți simțim din greu, zi de zi, și aici și dincolo, în orașele mari, ca și cele mici, în sate și 'n cătune, cum ne strămtoează pe tot locul, pe toate tărâmurile de viață, economică mai ales, în industrie, în negoț, în ori-ce întreprinderi dătătoare de bunăstare, — această semănție prigonitoare a lui Christos, cu apucături lacome, nesuferitoare față de alte neamuri și legi! Ni-se aduc jigniri mândriei noastre de Români și de creștini, — jigniri cari ne dor mai mult decât zmulgerea de bunuri materiale din mâinile noastre.

Fiecare le simte, fiecare se aprinde de năcaz, dar fiecare spune: Eu ce pot să fac? Puterea e în mâna celor de sus, și aceia spun că nu pot nimic, fiind țara atât de mult datoare la bancheri străini, printre cari atâta sunt din aceeași semănție, ce și-a robit economiceste aproape tot pământul...

Ne-a dat însă D-zeu o tinerime la școlile înalte (Universități), care, simțind și ea o jignire de acest fel din partea neamului prigonitor al închinătorilor lui Christos, — s'a aprins de nobila mândrie de neam și de sfânta iubire de

Isus, și ea a ridicat glasul său ca un buciom de aramă, și la nevoie brațul său de apărare, — și de o lună de zile, ba de două, nu răsună de plaiurile frumoasei noastre Români colindă mai frumoasă ca aceea, pe care ni-o cântă mândrele cete de tineri fii ai neamului, dela Cluj, București, Iași, Cernăuți și Timișoara, — cari înțelegând primejdia vremilor de azi, și mai ales a celor viitoare, ne chiamă la luptă sfântă în jurul lui Christos, pe care iară îl prigonesc, întru noi, vechii săi dușmani.

Și cei cu puterea în mână, simțind ce tari și grele sunt încă lanțurile robiei economice în care geme și România noastră dragă, ca și aproape toate celelalte state ale lumii, spun că... nu pot da ajutorul pe care altfel inima fiecărui Român îl dorește cinstitei mișcări a tinerimei noastre, celei închinată lui Christos și neamului...

Ridicatu-s'au însă din mijlocul nostru doi Români cu inimă mari, cari îmbrățișând cu sufletul lor pe inimoșii tineri porniți la o luptă atât de patriotică și de creștină, — vin să le întindă mână de ajutor în urmărirea scopului lor.

Unul este marele român C. Vasiliu din București, care a făcut zilele astea un dar de 12 milioane Lei Ministeriului școlilor din București, pentru a clădi un mare Cămin studențesc, care să adăpostească tinerii români, fii de țărani, cari vor voi să învețe știința doftorească (medicina) la care știință se duc prea puțini români, fiind săraci și acolo trebuind să stea din greu de carte, fără a mai putea lucra ceva în afară de școală, ca să-și mai câștige ceva.

Iar vredicul român Vasile P. Popa din Lugoj, dăruit de D-zeu cu bunăstare, a trimis Universității din Cluj un

million Lei, pentru a zidi un Cămin special zis: „Bazar-restaurant” care să ajute pe tinerii cu hrană; și o țesătorie care să le pregătească îmbrăcămintea de lipsă. Să se împărtășească de aci tinerii români, fără deosebire de confesiune.

Iacă două răspunsuri însuflete de înalt patriotizm românesc, la mișcarea și la strigătele de alarmă date de tinerimea noastră bună.

Nu puteam avea colindă mai frumoasă pentru ziua Nașterii Domnului în acest an, pe care s'o ducem iubiților noștri cetitori drept

„O, ce veste minunată!... ca această veste, care va fi primită de toți frații noștri, cu bucuria pe care o vrednicește...”

Iar fiindcă și Caminul dela București și cel dela Cluj, pentru a fi desăvârșite, nevoie de mult ajutor vor avea încă, — fericiți cei-ce primind în tinima lor aceste vești, următorii lor face-se-vor!

Tuturor, cari se bucură în inimile lor de mișcarea pornită dela tinerimea noastră bună, care ne cântă, prin purtarea sa, cea mai scumpă „colindă” creștinească și românească, și voiesc, a-i ajuta care cum va putea, — le dorim din inimă:

Sărbători cu bine și fericire!

Știri politice

La București se dau lupte politice pe infundate, în ascuns, mai încordate decât cele pe față. Bine înțeles, toate pentru draga de „putere”, pe care toți o poftesc: cei-ce o au, ca s'o mai aibă, cei-ce n'o au, ca s'o capete.

— Partidul liberal trage sforile, ca doară-doară împacă pe nemulțămiiți și-i întoarce în Parlament. Fiindcă tare ar dori, ca la dezbaterile Constituției (Legilor fundamentale ale țării) să fie de față toate Partidele. — Generalului Averescu carcă să-itragă un paiu dulce prin gură prin scoaterea părintelui Dăianu de senator la Alba Iulia, — dar rodul sforțărilor sale nu s'a arătat: Partidul d-lui Averescu a hotărât

că — nu se întoarce în parlament și nu ia atingere cu sfatul acesta liberal, ales cu prea multe fărădelegi.

— O încercare de a imblânzi partidele de împotrivire, s'a făcut de guvern, rugând pe însuși M. Sa Regele, ca să stăruie pe lângă unii capi ai opoziției. De aceea a fost poftit zilele trecute la Palat dl General Averescu și dl Iuliu Maniu, cu cari Regele a stat și a chibzuit vreme îndelungată. Ei au arătat Maestății Sale neputința de a conlucra cu guvernul dlui Brătianu, pentru multele volnicii ce le face față de partidele potrivnice.

— Ba, ca să aibă prilej a vorbi și așa mai puțin oficios, mai fără înfățișare de atingere oficioasă, marele boer Mișu Cantacuzino din București, azi membru în Partidul Național, a dat o cină, la care a rugat și pe M. Sa Regele să binevoiască a lua parte, și Maestatea Sa a primit. Și acolo eră și dl Maniu la cină și de bunăsamă multe s'au vorbit, s'au chibzuit, s'au pipăit.

— Câteva zile după asta, dl Dr. Vlad aflându-se la București, a cerut să fie primit de M. Sa. M. Sa Regele l'a primit în palatul din Căminul Victoriei și a ascultat cum dl Dr. Vlad i-a descris stările din Ardeal, — de bună samă nu lăudând pe liberali și guvernul lor.

— S'ar părea din acestea, că de Partidul Național se ține samă la București, și ai putea avea nădejde, că în o zi de cumpănă pentru soarta guvernului, cuvântul lui să fie hotărîtor.

— Generalul Averescu însă se ține că el ar fi hotărîtor, și pentru a fi mai tare în ziua hotărîrii, se spune că nu e strein de gândul, de a se apropia de Marghiloman, cu care împreună s'ar simți mai tare...

— Partidul Naționalist al dlui Iorga e vădit plin de nădejde. La o masă sărbătorească (banchet) dată săptămâna trecută în București întru cinstea dlui N. Iorga, d-sa închinând pentru M. S. Regele, a spus:

„Păharul acesta îl ridicăm nu numai pentru Domnitorul, căruia soarta i-a dat, ca răsplată (pentru caldă și puternică sa alipire la acest neam), a unii neamul întreg sub scutul său, ci îl ridicăm și pentru El ca om. Pentru omul cult, bun și blând, pentru omul drept și simțitor, pentru Regelele tuturor răbdărilor.

„Și urăm (dorim) să vie o zi, când răbdarea Domnitorului, se va uni cu credincioasa noastră răbdare, în așteptarea ceasului nostru!”

Și atât d-sa, cât și partizanii d-sale, care sporesc mereu și în vechiul Regat și în Ardeal, cred tare, că ciasul acela se apropie.

Că din toate aceste nădejdi și încordări mute, ce va ieși, — se va vedea poate în curînd.

VENIZELOS

Cum poate greși un guvern, — și cum poate greși un popor!

Nu-mi iese din minte uriașa nenorocire în care se zbate azi, ca în gură de șarpe uriaș, poporul grecesc, — nenorocire care i-a venit din greșala de un fel a unui guvern și din greșala de alt fel, a unui popor.

Lucrul e vrednic să stăm nițel de vorbă asupra lui.

Guvernele, ori-care ar fi ele, în toate țările și totdeauna, sunt urgisite, și grosul poporului e împotriva lor.

Trebue să fie un guvern din cale-afară de cuminte acela, care să fie iubit și de popor. Cele mai multe nu sunt.

Faptul acesta își are tâlcul său care luminează totul:

Ori-care guvern, ocărnuind o țară, are două feluri de datorințe mari: unele față de marile nevoi și datorințe ale Statului, în mijlocul celorlalte state, datorințe deopotrivă cu ale căpitanului de corabie, care trebue să stee mai mult acolo sus pe puntea de comandă și să-și aibă privirile în largul mării, decât spre bucătăria corăbiei, — și alte datorințe față de nevoile de toate zilele și de multe feluri, ale cetățenilor săi.

Dela asta atârână tot norocul guvernului, că va putea el împlini amândouă aceste feluri de datorințe, ori nu! Căci pe ori-care de o va face și pe cealaltă o va lăsa, el este deopotrivă perdut.

Să lămurim.

Să luăm o pildă (ca a lui Venizelos), că guvernul s'a ridicat la cărma țării încungiurat de încrederea, ba de însuflețirea, celei mai mari părți a poporului.

Marea mulțime, poporul, își are, însă, miile de nevoi ale vieții sale de toate zilele. Și el așteaptă dela noul guvern, la care se uită ca la cireș copt, să i-le îplinească iute și de grab, pe toate.

Dacă aceasta nu se întâmplă, — și nu se poate întâmpla! — guvernul, care poate și-a îndreptat privirea și toate gândurile sale, întâi asupra grijilor și nevoilor celor mari ale Statului, — el este perdut!

Poporul începe a se întoarce de cătră el, ca și de cătră acela, care „ar putea”, dar nu vrea, să-i

împlinească așteptările! Și la cel mai apropiat prilej, îi dă la mir și ridică în locul lui alți „cireși” ce s'au copt în „opozitie”.

Întâmplarea lui Venizelos rămâne o pildă strigătoare și dureroasă, pentru toți câți sunt în stare a o simți și a o înțelege.

Marelă bărbat de stat și neîntrecutul patriot, a luat conducerea țării în zilele cele mai grele, în cari se cocea norocul nevisat de mare al țării sale: Când pe urma războiului celui mare, se croia soartea popoarelor și granițele noi ale țărilor.

El avea de împlinit lucru mare: folosindu-se de uriașa sa trecere la bărbații politici ai statelor biruitoare, avea să stoarcă dela ei cât mai mult pentru Grecia sa, pentru țara a cărei mărime avea prilej ca ne-altădată, să o aducă ca nîcicând! Și el numai cu asta-și bătea capul: cum să mai scoată, mîne largirea unei aripi a țării sale, apoi-a celelalte, cum să tot împingă napoi steagul cu semiluna Turcilor, pentru ca steagul Greciei sale să-i iee locul.

Și l'a împins și a căpătat așa de mult pentru Grecia, cât ea nici în vis nu cutezase a aștepta. Țărnițelii cei mai bogăți ai Aziei mici, îi câștigase peste mare, iar aici în Europa Tracia cu Adrianopolul!

Luni de zile, ba ani de zile au trecut până el a izbutit a avea așa de mult pentru țara sa! Turcii erau izgoniți din Europa și însuși Constantinopolul era vorba să rămână sub înrăurirea Grecilor mai mult ca sub a ori-cui altuia!

Era mai mult decât putea visa un Grec.

În vremea asta însă mulțimea, care nu se gîndește decât la micile ei nevoi de toate zilele și pentru marile nevoi ale țării, nu prea are înțelegere — venea la Venizelos și la ai lui și-i cerea: Dă-mi mie o crăsmă; dă-mi mie o trafică, dă-mi mie un „permis” de masline, mie unul de rahat..., mie un vagon, mie un vapor, — iar Venizelos îi hișăia dela sine zicându-le:

— Mergeți dela mine, voi sfârșirilor nesătui! Dar de maslinele și de rahatul vostru am eu acum vreme, când fiecare minută o folosesc pentru a mai câștiga un cap de țară, o cetate, o stea pe care s'o pun pe fruntea Greciei, ca să strălucească întru mărime în mijlocul popoarelor prea norocoase!..

Și s'au întors maslinarii supărați dela ușa lui, și i-au luat în primire potrivnicii politici ai lui Venizelos și i-au ațîțat bine împotriva lui... — Și veni sorocul să se facă alegeri nouă pentru Sfatul țării grecești. Și pe când Venizelos nădăduia că tot poporul grec va sta zid în jurul lui, ajutându-l, prin aleșii săi, ca să-și poată desăvârși uriașa sa lucrare, întărind temeliiile nouă și foarte largi ale Greciei mărite, — se văzu trântit în alegeri într'un chip rușinos! Poporul nu i-a dat lui în alegeri, nici pe jumătate a-

tăta deputați, câți a dat potrivnicilor săi, cei cari nu făcuseră nimic pentru Grecia, ori poate — mult-mult rău.

Și potrivnicii săi îl alungară din țară și aduseră napoi pe dușmanul celor ce făcuseră marele bine Greciei de dragul lui Venizelos. Turcii prinseră curagiu, văzând înlăturat pe primejdiosul lor potrivnic; războiul începu din nou, și Grecii perdură, cu arma în mână, tot ce le câștigase Venizelos fără a vărsa un picur de sânge... Sfârșitul fu: 6 ministri Greci din cei-ce „biruiseră” în alegeri pe Venizelos și aduseră nenorocirea asta grozavă asupra țării, fură impușcați ca niște câni de noul guvern revoluționar...

Iată cât de tare poate greși un guvern, având în frunte un bărbat chiar așa de mare ca Venizelos, dacă are grijă numai de trebile mari ale țării, iar de nevoile mărunte ale cetățenilor săi nu, — și iată cum de tare poate greși un popor, dacă va judeca guvernul numai după nevoile sale mărunte și nu și după ce face pentru trebuințele cele mari ale țării.

Fericit guvernul care una o face și alta nu o uită, sămănând mulțămirea și în sus, dar și în jos, — dar ferice și de țara, care va avea la cărma sa pe acel guvern!

Din viața Partidelor.

După ce în vechiul Regat Partidul Național a găsit razim în foștii conservatori-democrați, — acum vine știre, că și în Basarabia s'a pornit mișcare de alipire la Partidul Național.

În săptămâna trecută a avut loc la Chișinău o adunare de cărturari și popor, în care s'a luat hotărîrea a se pune și acolo temelie Partidului Național, — căci mare parte din Basarabeni sunt nemulțămiiți de „Partidul țărănesc” al lor, care s'a rupt în două și n'are-nici o siguranță în mersul său, ci se clatină când spre dreapta, când-spre stînga.

Tinerul plin de rîvnă Bogos, fost prefect sub ocărnuirea Directoratelor basarabene, — apoi trecând la Averescani a ajuns ministru basarabean, — saturat și de unii și de alții, s'a pus în fruntea mișcării pentru înfiriparea „Partidului Național” în Basarabia. Dinsul a și adus hotărîrea adunării la București, ca s'o arate conducerii Partidului Național.

Având sprijinitori și în Bucovina, Partidul Național, din Ardelenesc ce eră, a ajuns astfel un Partid cu întindere peste toată țara.

— Partidele din vechiul Regat, cum e partidul dlui Iorga

și Partidul țărănesc, fiind pîn'aci în prietenie cu Partidul Național, nu se îmbulzeau ele prin Ardeal, pentru a nu da prilej la frecări între oamenii lor pe aici.

Acum, fiindcă Partidul Național își întinde ramurile și în Regatul vechiu, — cele două partide, al dlui Iorga și cel țărănesc, se cred deslegate de ținuta lor veche, și vestesc, că își vor întinde și ele organizația (rânduiala lor) și pe noi.

Prea frumoasa scrisoare a binefacătorului C. Vasiliu

Dragostea lui cea mare pentru țară

Bărbatul cel dăruit de Dumnezeu de hărnicia lui, cu mare bogăție de avere, dar cu și mai mare bogăție de inimă, Constantin N. Vasiliu mare proprietar în județul Prahova (la Ploești), locuind acum în București, — a trimis Ministrului Școlilor, o scrisoare prin care arată ce îndeamnă să facă marele dar de 12 milioane Lei, de care vorbim în articolul din fruntea acestei foi.

Vrednic e cuprinsul acestei scrisori a fi cunoscut de fiecare Român, — și de aceea cu plăcere dăm cuprinsul ei în acest număr de sărbători, ca cea mai frumoasă colindă de sfînta zi.

Di Vasiliu purta de mult în suflet hotărîrea de a face bine tinerimii năzuitoare după carte, — iar mișcarea tinerimii noastre din zilele de acum, l'au zorit să nu mai întârzie cu împlinirea marelui său gând.

Căci, ce reese din strigătul de alarmă a tinerimii noastre universitare și din mișcarea ei bărbătească? Reese aceea, că, fiind ce mai mulți ai noștri copii săraci ei și când merg la școlile cele mai înalte, trebue să-și caute loc prin ceva cancelarii ca să scrie, să lucreze, ca să-și câștige ceva pentru a putea sta la acele școli, prin cele orașe scumpe. Și fiindcă la medicină se cere să stai tot acolo lângă profesor, care îți arată tînd în carnea vie a bolnavului ori în trupul mort despîcat în bucăți, că de unde vine boala și cum e a se lecu, — băeți de ai noștri merg prea puțini la medicină, fiindcă năzuid spre acea știință, nu pot sta prin cancelarii după ceva câștig. De aceea la medicină se îmbulzesc Jidani, cari au bani și pot sta de carte, nu de câștig prin cancelarii!

Iar de aci naște primejdia cea mare pentru neamul nostru, de a cădea, ca mîne, întreg pe mîna medicilor numai jidani!

Ca un luminat răspuns la această arzătoare trebuință a neamului, vine dl Vasiliu și spune:

„...Insuflețit de dorul pentru binele obștesc și de chemarea vremii, am hotărît să zidesc un

Cămin în care să se adăpostească cel puțin 100 de studenți români, *fii din popor*, de religia ortodoxă, cari să-și găsească aci sprijinul de lipsă pentru învățatură și pentru dobândirea izvoarelor de lumină!

„Înțeleg să dau acestor studenți, nu numai locuință, ci și toată hrana lor, până își împlinesc învățătura“.

De aceea, spune mai încolo, dăruiește 12 milioane, din cari 6 milioane să fie pentru zidirea Căminului, care să fie încăpător și sănătos, — iar 6 milioane ca fond pentru hrănirea și îngrijirea lor în Cămin.

Di Ministru mulțumind de minunatul dar, a spus că vrea să dăruiască dela stat locurile pe care să se zidească Căminul. Di Vasiliu a mulțumit spunând că și acel loc trebuie plătit statului, nu-l primește de cinste.

Iar pentru ca temerea studenților nostri de azi, de a fi năpădiți de jidani, să nu aibă loc și în jurul acestui cămin, nobilul dăruitor leagă, ca tinerii primiți în el să fie Români și Creștini, de legea sa ortodoxă.

Și încheie spunând așa:

„Fac această faptă de bine, drept mulțumită lui Dumnezeu, că mi-a ajutat de am izbutit în toate întreprinderile mele, — și o îndrept spre folosul fiilor de țărani, în mijlocul cărora am trăit o viață întreagă, cu cari am muncit și pentru cari am avut și am o deosebită dragoste...“

Ce inimă nobilă grăește prin aceste cuvinte!

Dee-i Dzeu să se bucure de vederea Căminului său mulți ani!

UNELE—ALTELE

Știe și guvernul frică de cineva?

Așa vedem, că știe.

Acel cineva e o instanță judecătorească înaltă, zisă: Inalta Curte de Apel, la care ajung ca juri numai ce are țara mai ales între oamenii săi de legi. Se spune, că judecata acestor înalți judecători, nu poate fi înfrântă prin nici-o intervenție, prin nici un amestec. Dacă cineva pîrește acolo chiar guvernul țării, și dacă pîrtoarul are dreptate, Inalta Curte judecă pe guvern fără nici o stare pe gânduri, așa cum judecă pe ori-ce cetățean de rând. Foarte rar se aude o vorbă potrivnică asupra acestei înalte judecătorești, că ea ar fi greșit și ar fi dat o judecată fără bun temei.

Noi Orăștienii am avut prilejul a ne încredința de acest lucru. Primarul orașului nostru, di Alexandru Herlea, a fost mutat de aici la Hașeg, după alegerile de deputați, pentru că se spunea, că vre-o doi domni ministri nu-l mai văd bine, că n'a fost destul de aprig om în alegeri...

Di Herlea a recurat la Inalta

Curte de Apel, arătând cum mutarea lui e cu totul fără temei în lege, și a rugat Curtea să-i facă dreptate.

Și — i-a făcut!

Curtea a nimicit hotărîrea de strămutare a dlui Herlea, dându-i toată dreptatea și punându-l napoi în slujbă.

Altă întâmplare.

Prefectul de poliție din Oradea mare, dl Mărcuș, — a fost înlăturat așa din senin din slujba sa, fiind trimis în locu-i un pretin ori ocrotit al cutărui domn ministru.

Di Mărcuș a spus: Nu mă duc! Rămîn aci și fac proces statului pentru pagubele ce vor urma pentru mine pe urma acestei volnicii!

Guvenerul i-a trimis vorbă că îl chiar înaintează, trimițindu-l Inspector administrativ al Operei române la Cluj, — dar di Mărcuș a spus că nu primește, — ci a cerut judecarea dreptății sale de Inalta Curte de Apel dela București.

Faptul că guvernul a cercat se împace pe slujbașul nedreptățit, îmbiindu-l cu o slujbă care să însemneze chiar o înaintare pentru el, — arată că avem în țara asta un scaun de judecată, de a cărui dreaptă nepărtinire are teamă și guvernul țării, — căci el judecă și pe stat, dacă face cuiva nedreptate.

Asta-i partea 'mbucurătoare a istoriei, — dar partea urită e aceea, că la noi ministri sunt în stare a face nedreptate unui slujbaș pe care ei înșiși îl știu bun, că altfel nu l'ar înainta, — dacă li-o cer oarecari ocrotiți și apropiați pretini ori slujbi ai lor, cari le-au făcut ceva trebușoare...

Iar asta e rău de tot.

Nici așa nu-i bine.

„De bei, e rău, de nu bei, e — și mai rău!“, — spun americanii...

Cancelaria unei mari Societăți de asigurare din America, a făcut o cercetare printre numărul morților după care a trebuit să plătească ea sumele asigurate, și a socotit și aceea, că după câți ani de viață a avut a le plăti.

Și iacă la ce încheiere ciudată ajunge Societatea aceea de asigurări:

Ci-că până erau slobode și în America beuturile, societatea nu avea atâtea pagube câte are astăzi, decând beuturile sunt oprite. Și iacă cum tâlcuiește socotitorul ei această arătare:

Decând americanii nu mai pot bea beuturi spiritoase, — ei se îngrășă neasămînat mai tare și mai mult, ca înainte de aceea! Îngrășarea îi moleștește, le atacă inima și i potopa mai curînd ca atunci când rămăneau mai slabi. Și tâlcuiește și aceea, că de ce se îngrășă. Iacă de ce:

Oamenii nu mai merg azi în bodega (bar-ul) unde luau un pă-

hărel de beutură, o bucățică de pâne și apoi mergeau acasă și mîncău mîncarea regulată, — ci acum se duc, și nainte, și după mîncare, în cofetării, unde iau o prăjitură două, tot mîncări făinoase și cu mult zahăr în ele, care și ele ineseși îngrășă tare, dar îngrășă și mai tare prin aceea, că cer se bei multă apă după ele!

Iar astea îngrășă foarte tare și moleșo trupul și-l fac să fie mai ușor biruit pe boale.

De aci moartea mai timpurie și măcuzal băncii, că trebuie să plătească mai curînd și mai des.

FOILE ÎȘI URCĂ PREȚURILE

— L'am urcat și noi. —

Ne-mai putînd trăi cu prețurile cu care s'au dat în anul de față, aproape toate foile își urcă prețurile dela Anul-nou încolo, — lucru pe care de altfel bunii cetitori îl vor afla pe cât de trist, pe atât de firesc...

„Foia Poporului“, dela Sibiu ieșind în 6 pagini, se urcă, dela 40 Lei, cât era în anul 1922, la 60 Lei.

„Cuvîntul Poporului“ din Seliște, 4 pagini (fețe), dela 40 la 60 Lei.

„Lumina Satelor“ din Sibiu, 4—6 pagini, dela 40 la 60 Lei. (Numai pentru cine trimite pe anul întreg nainte, 55 Lei).

„Unirea Poporului“ din Blaj, 4 fețe, dela 40 la 54 Lei.

„Răsunetul“ din Lugoj, 4 fețe, a fost și în anul de față cu 60 Lei.

Și toate vor urma a-și mări prețul de abonament, — căci nu pot altfel.

Ba s'ar bucura dacă ar putea rămănea peste anul întreg la prețul acum urcat și să nu fie silit a-l urca de nou în decursul anului.

„Libertatea“ a cercat anul trecut a și scădea prețul (dela 40 Lei, cât era în 1921, la 32 Lei), nădăjduind că va urma o ieftinire și a hîrtiei și a lucrătorilor. Ne-am lășelat amar! Toate au urmat a se urca în preț: Lucrătorii și-au mărit plățile în 4 rânduri, hîrtia în 2 rânduri... Nouă ne-a fost rușine să urcăm iară, ca să nu ne bînuiască cetitorii că vrem să-i speculăm. Și așa ni-s'a dus toată truda în zadar. Foia și-a coperit cheltuielile de hîrtie și tipar, dar toată munca redacției a rămas nerăsplătită!

În fața noilor stări de lucruri, am statorit prețul ce se vede în fruntea foilor. Am fi bucuroși să nu trebuiască să l mai mărim peste an. Căci fabrica de hîrtie ne-a și dat o lovitură socotelilor, urcînd chiar de anul nou prețul hîrtiei cu foarte mult!

Decamdată rămănem la prețul arătat: **60 Lei pe an.**

Bunul cetitor asămănînd foile noastre cu altele, va afla, că nu suntem mai scumpi, ci poate cei mai ieftini.

Priviți la alte foi, și veți vedea, că, cele mai multe fiind numai de 4 fețe, la preț sunt ca și „Libertatea“.

De pildă: „Vestea“ din Alba-Iulia, 4 fețe, 60 Lei. — „Satu-Mare“ din

Cel ce a făcut aceste cercetări, trebuie că tare simte pe gât arsură setei nițică beutură, și îi e frică, că o să moară așa în seceta asta, în setea sa.

Că doar beuturile nu-s oprite așa demult, ca el să și poată trage aceste încheeri asupra lungimii ori scurtimii vieții pe urma lipsei de beutură...

O fi adevărat n'o fi, ce arată statistică (numărătoarea) lui, — un lucru vedem că-i adevărat, că — nici așa, nici așa nu-i bine — nici că bei, nici că nu bei...

Sătmar, 4 fețe de 2 ori pe săptămână, 104 Lei pe an, sau 52 lei pentru 1 foale de 4 fețe pe săptămână. — »Clasul-Oltului« Făgăraș, 4 fețe, 48 Lei pe an. — »Cartea Satului« Lugoj, cât Libertatea singură (fără »Foia Int.«), e cu 52 Lei pe an. — »Clasul Satelor«, Arad, 4 fețe, 50 Lei pe an. — »Voinea Bănatului«, 4 fețe, 50 Lei pe an. — »Primăvara« din Samnicolaul Mara, 4 fețe, 44 Lei. — Și altele.

Așa fiind, »Libertatea«, care vine în 8 fețe (cât 2 foi, căci »Foia Interesantă e și ea de 4 fețe și ne vom sili a o ținea la această mărime!), e, vădit, mai ieftină decât ori-care altă foale.

Cei ce judecă cu bunăvoință lucrul, ne vor înțelege și ne vor sprijini și în viitor, — lucru pentru care le mulțumim înainte.

*Pentru abonații vechi
ce au trimis o parte de bani.*

Acei cinstiți abonați ai noștri, cari au trimis încă în Decembre anumite sume de bani pentru abonarea (plata înainte) a foilor pe 1923 — sunt rugați să afle, că sumele trimise li-s'au scris pe 1923, dar ele sunt socotite numai ca date înainte. Cât mai lipsește până la prețul de acum al foilor, vor bine-voi a întregi. Căci taxa veche n'o mai putem primi ca bună pe 1923.

Trimițînd bani pentru foi

folosii prilejul a trimite și după un „Calendar Național“ pe 1923, a cărui cuprins bogat și preț, îl aflați descris în pagina a 8-a a foii.

Sau doriți un „Album Vlaicu“, care e o podoabă pentru ori-ce masă de Român, sau cărticelele „Eroii Noștri“ ori „Cărticelele alese“ ce le vedeți descrise în pagina a 8-a a „Foi „Interesante“.

Pe cupon

scrieți pe scurt, cu 2—3 vorbe, că pentru-ce se trimit banii. Căci scrisoarea ori nu vine de-odată cu banii ori nu vin deloc, — și dacă pe dosul cuponului nu e scris nimic, banii zac aci la noi, fără să știm ce să trimitem de ei.

Nu se mai întorc vremile apuse!

— Nădejdea refacerii Ungariei. —

Dela un cetitor primim o scrisoare în care, bucurându-se mult pentru că a adus Dumnezeu România și în Ardeal, se întreabă și ne întreabă:

„...Dar oare, dle Redactor, bucuria asta așa de mare a noastră, nu este ea primejduită prin aceea, că Ungurii nu se lasă deloc împăcați cu marea lor pierdere și că au Societăți cari mereu ațită sufletul în poporul lor și mai ales în a fraților lor rămași între hotarele României, că: să știe, că ei nu și vor da pace, până nu fac Ungaria iară așa cum a fost?!

„Și noi, care mai umblăm cu ceva treburi printre ei, îi auzim pe Ungurii dela noi cum o spun cu multă credință, că — lucrul nu rămâne așa! Ei de aceea nici nu pleacă de pe aici, că au nădejde să se întoarcă iară roata sorții și să-i ridice de-asupra...”

Nu mai scoatem din scrisoarea îngrijatului nostru frate, că e destul atâta, pentru ca să lămurim această întrebare.

Iacă cum vedem noi lucrul:

Prefacerea mare a feței lumii pe urma războiului trecut, nu a fost o întâmplare de rând, ca, de pildă, războiul între două popoare vecine, supărate pentru oarecare petec de pământ. Acelea dacă se iau de cap și unul zmulge dela celalalt bucata din gură, mâne se poate întâmpla ca lucrul să se întoarcă.

Dar ce s'a petrecut acum în Europa, a fost un lucru mult mai mare: *a fost așezarea popoarelor pe temelii cu totul nouă, cerute de vreme îndelungată de duhul vremilor!* Acum a fost împlinirea vremii care cerea nouă rînduire în lume, nouă așezare a neamurilor!

Iar aceasta, odată îndeplinită, nu se mai schimbă!

Că nu se mai schimbă, să îți dăm, frate îngrijorat, câteva pilde tot din istoria prefacerilor mari din lume:

I. Vechea lume păgână, era o stare de nesuferit mai mult pentru popoare. O învățătură mai luminată, cea a lui Christos, se ivise pe pământ și popoarele se îmbulzeau, atrase de lumina ei, spre ea. Intunecata lume păgână nu se da însă biruită cu una cu două.

Ea își mișca toți Zeii săi de lemn și de piatră și de minciună, ce să se țină în picioare! Și fu războire grozavă și îndelungată! Abia la 325 de ani după Christos, după 325

de ani de cumplite pătimiri, cari au dat milioane de mucenici, arși pe rug, dați fierelor sălbatice spre sfășiere, răstigniți cu capu 'n jos, unși cu rășină și aprinși de vii, ca să lumineze calea împăraților tirani, — religia cea nouă a răzbit și a biruit și a ajuns la libertate în împărăția cea mai mare a acelor vremi, în Impărăția romană. Când împăratul Constantin a ridicat-o din umilință și a slobozit-o la viață, la libertate deplină, — mii de învățați și proroci păgâni au spus: Asta nu rămâne așa!

Dar — a rămas așa!

Au mai cercat ei câțiva împărați de după Constantin, la îndemnul unor sftnici răutăcioși, să mai apese la pământ religia creștină, — dar erau cele din urmă zbateri neputincioase ale unor vremi ce muereau.

Și lumea mai mult la acele vremi nu s'a întors!

II. Alt duh rău apăsa însă, și în zilele creștinismului, asupra popoarelor: iobăgia poporului de rând fața de păturile supra puse. Popoarele începură a se arăta nemulțămite de această stare de umilire și a se mișca pentru a o scutura de pe trupul lor. Un glas nou începu a răsuna peste lume: ca om cu om să fie deopotrivă (egal), nu unul „domn”, altul „iobag”, sclav al celuilalt. Mult se luptară puternicii acelor vremi împotriva acestei porniri a mulțimii de jos, mult sânge se vărsă începând din Franța peste Europe în sus, — și se sfârși cu anul 1848, care puse capăt iobăgiei și dete libertate iobagilor, ridicând pe iobag alături de „domnul” său de ieri, în drepturile și libertățile sale ca om.

— Apusă odată și vremea iobăgiei, pusă sub picior, la pământ, — *s'a mai întors lumea la ea? Nici odată!*

III. Omul ajuns liber ca om, văzu că o altă nedreptate apasă încă asupra omenimei: că un popor e domn peste alt popor, ori peste părți mari din alt popor, că unul șede pe șuba celuilalt și nu-l lasă să și-o scoată și să și-o folosească pentru sine! Uneori un popor mic, care au avut prin vremuri noroc mare, e domn peste popoare felurite, mai mari decât el însuși (ca Ungaria și Austria). Și acum popoarele începură a-și cere libertate și dreptate, pe temelii ființei lor naționale! *Ne tre-*

bue libertate națională! Tot poporul în casa lui, care să-și aibă coperișul întins peste atâta loc, cât se întinde el, neamul lui! Nu coperișul vecinului întins peste jumătate din grădina mea!

Războiul ce trecu, acestei cereri a popoarelor a dat răspuns! Pe asta a deslegat-o, când a zis: tot-neamul cu casa lui, între hotarele firești ale nației lui!

Fii bine încredințat, iubite frate neliniștit, că precum după ce creștinismul a spart împărăția păgânismului și lumea nu s'a mai întors la acel păgânism, fiindcă era o

stare mai prejos și mai nedreaptă; și precum, după-ce iobăgia a fost răpusă prin marea revoluție din veacul trecut, lumea nu s'a mai întors la starea iobăgiei, fiindcă era nedreaptă și nefirească, —

tot așa, după-ce războiul trecut a dat deslegare pricinii de naționalitate și a așezat azi neamurile pe temelii firești, naționale, — nu se mai întoarce la stările de înainte, fiindcă acelea erau nefirești și nedrepte!

Celor ce mai nădăduesc să vadă pe aici refăcută vechea Ungarie, stăpânirea Ungurilor peste noi, le poți zimbi în față spunându-le pildele de mai sus:

România, un blid plin,

spre care toți vecinii întind lingurile lor.

De ce se tot scumpesc lucrurile la noi, — și: Când se vor ieftini?

Iacă două întrebări la cari vom cerca să dăm răspunsul cel mai adevărat:

Nu poate fi mulțămire și pace în curtea ta, în care tu ai avea cele ce-ți trebuiesc, dacă în jurul tău ai numai vecini, cari de cari mai muritori de foame. Aceia, dacă nu vor putea să-ți fure câte ceva, vor cere să le vinzi cele de lipsă, că îți dau pe ele ori-cât.

Apoi, vezi, asta-i starea Țării Românești astăzi.

Noi am avea cele ce ne trebuiesc. Și dacă acelea sporesc, încât mai putem și vinde din ele vecinilor, și dacă guvernele țării mai au grije ca prețul banului nostru să nu mai scadă, ci să se chiar îmbunătățească, — ar fi firesc, că la noi prețurile lucrurilor să scadă.

Dar ele nu scad. Ci cresc. Și se poate întâmpla, ca prețul banului nostru să urce mult, zicem la 10—12—15 centime, așadar aproape de 2 ori cât e azi, — și totuși prețul lucrurilor să crească încă!

De ce?

Iaca de ce: În zadar e România noastră ca o grădină mare roditoare, dacă în jur de ea sunt țări cari de cari mai lipsite de cele pentru traiul vieții.

Rusia bunăoară, vecina noastră de Miazănoapte-răsărit, avea atâtea cereale (bucate) încât chiar strămtora pe România și o făcea să nu poată vinde Austroungariei sau Germaniei nimic, că le vindea Rusia cât le trebuia și încă mai ieftin ca noi. Azi Rusia nu numai că nu are ce vinde, încă și ea cere și cumpără! Și atunci iaca cum stăm cu vecinii noștri:

Rusia nu are bucate, cere și zice că dă ori-cât pe ele, — ca să nu moară de foame.

Ungaria, după-ce i-s'a lăiat toată cununa de munți, nu are lemne deloc, ne cere lemne că

dă ori-cât pe ele, ca să nu moară de frig.

Austria nu are nimic, ea cere de toate, plătindu-le cu cât îi cere. Sârbia nu are sare, ne cere sare, că dă ori-cât pe ea, că nu poate mânca nesărat.

Țări mari și tari, ca Anglia și Franța, n'au petrol și benzină, pentru marile lor întreprinderi de zbor de cărașie prin văzduhuri, și ne cer petrolul și benzina, că ne dau ori-cât pe ele.

Intre astfel de împrejurări România e ca un blid plin cu mâncare, pus naintea Românului, — și șapte vecini lihnii își întind lingurile în fundul lui și cară la gurile lor... Și îți dă ori-cât, numai să-i lași să se înfrupte și ei.

Când vom ajunge dară noi la ieftinire a traiului?

Atunci când și țările de pe lângă noi, vor fi ajuns la rînduială în gospodăriile lor, ca să nu se mai arunce așa de lihnite după toate lucrurile noastre!

Pân'atunci se poate întâmpla, ca banul nostru să crească în preț și lucrurile la noi să se tot scumpească. Aceea va fi adevărata scumpete!

Nu-i pace deplină!

Și nu știm ce se poate isca încă!

Turcii au bătut pe Greci, pentru că aceștia țineau pe Constantin în Tronul lor, — și atunci Franța ca să pedepsească pe Grecia pentru necredința ei, — a ajutat pe Turci, i-a încurajat, i-a înarmat și i-a repezit asupra Grecilor.

Acum Constantin e dus de noi se mai știe de el. În tronul Greciei stă ginerele Regelui României, care se ferește ca de foc a urmării pilda tatălui său, ci se va duce unde îl va sfătui înțeleptul său!

socru și politica bine socotită dela București.

Franța nu mai are de ce să fie nemulțămîtă.

Acum Englezii zic: Dar de aceea purtarăm noi marele război, izgonind pe Turci din Europa, ca să ne trezim cu ei iară aci?

Și acum Englezii încurajază pe Greci, să se refacă și să-și cerce de nou norocul! Că la spatele Turcilor nu mai stă Franța...

Și Grecii se înarmează din greu, și le-au sosit tunuri și arme multe de-adreptul din Anglia. Și Englezii spun Grecilor din Constantinopol, că cari se pregăteau a părăsi orașul de frica Turcilor întorși napoi:

— Nu plecați! Stați aci! Mai poate fi lipsă de voi. Mai poate să aveți noroc!...

Și iară nu-s semne de pace, — doar că acum alții trag sforile războiului și împing dela spate.

Și n'ar fi rău ca păgânii să fie alungați de tot din Europa!

Pe aiurea și pe la noi.

Cum își plătesc Austriei pe slujbașii lor, de sunt mulțămiți. —

La noi e lucru știut azi și de copii, că cea mai nemulțămîtă breană de cetățeni, sunt — slujbașii arii, atât cei de stat, cât și cei de județ sau comunali. Și ca și ei sunt ni fișerii armatei și jandarmii ori judecătoria.

La ca de ce: leafa lor s'a statuat prin 1919—1920, și de atunci încoace prea puțin li s'a adăugat la ea, ca adaos de scumpete. Lucrurile se scumpesc din lună 'n lună, în sfert în sfert de an, iar plata lor se mai cârpește din an în an și nici odată într'un an.

În privința asta Austriei s'au ovedit de cei mai cumiși. La nișeni ca la ei nu-s schimbările de prețuri așa de mari și de repezi, de pe-o zi pe alta, de pe-o săptămână pe alta.

Așa fiind, slujbașii lor au zis: mă fac eu cu o plată statorită pentru un an de zile, când scumpețea se urcă de azi până mâne?

Și conducătorii lor iacă ce au zis: Au zis: Voi, slujbașii, nu veți plăti înainte statorită, ci a ea se statorește la sfârșitul fie-rei luni. Se știe cât ai avut în luna trecută, se socotește cu cât ai urcat scumpețea vieții în luna asta față și cu atât se urcă și plata voastră. Dacă în luna trecută ai avut 10.000 coroane plată, în viața s'a scumpit cu 20 la sută primi acum 12.000.

În felul acesta slujbașul austriac nu simte deloc scumpirea traiului, pe ta lui ține pas cu scumpirea și se tot așa mulțumit azi, cum era un an, acum doi ani.

Acest lucru așa de firesc, oare ce nu-l văd conducătorii și la ei, — doar rânduiala unei țări în război, ca slujbașii ei să-și plătească slujba cu dragă inimă, și să-și de gândurile apăsătoare ale

traiului. Cu cât mai vârtos trebuie să ai jandarmerie mulțămîtă și armată mulțămîtă!

La noi singuri tipografii au învățat pilda austrieilor. Ei țin mereu samă de scumpirea traiului și conducerea Societății lor, cere stăpânilor de tipografie, să urce mereu plățile lucrătorilor, după urcarea scumpirii traiului. În an de 4 și de 5 ori ei își urcă plățile, — așa că ei, ca slujbașii austriei, nu se tulbură de scumpirea traiului.

De vorbă cu cetitorii.

Când ne scrieți

binevoii a vă da adresa scrisă foarte curat și fără greș. Arată comuna (satul) și numirea poștei de care se ține comuna (dela care vin scrisorile și prin care se trimit Scrisorile comunei) apoi județul (plasa nu trebuie). Așa având o adresă bună, foile nu se vor rătăci, ci vor merge bine abonaților.

— Numele și pronumele (porecla, numele de familie) să le scrii așa de limpede, ca să nu fie îndoială asupra lui, că e Ioan ori Ivan, Madean ori Modean. Ori și ce poți scrie și mai așa, căci mai ghicim ce vrei să spui, dar numele, care nu e un cuvânt din limbă, pe care să-l deslegi din înțelesul celor din jurul său, acela nu-l putem ghici. Când scrii unui văr, unui frate, unui bun cunoscut, el ghicește că cine-i scrie și știe și din două slove cum te chiamă, dar noi cari nu te știm, cum să te ghicim? Din scrisul rău ne vin apoi atâtea neplăceri: posta ne înapoiază foaia, căci nu cunoaște om cu numele scris de noi pe-o nimereală, omul să supără și ne bănuiește. Pe când de și-a scris numele lui și a comunei și a poștei curat, e mulțumit și el și noi.

Numele comunei

ori al poștei, nu-l scrieți așa după auzite, după cum îi zic prin sat, ci după cum e scris el pe sigilul poștei aceleia. De pildă:

Nu spune că ai posta în „Lăsa-ta“, când pe sigilul poștei e scris „Laseu“; nu spune că ești din Vărădia, dacă posta se numește „Totvărădia“. Gara poate o fi pus tablă numai „Vărădia“, dar posta își zice Totvărădia, în deosebire de Vărădia cea din județul Timiș-Torontal la granița spre Sârbia. Nu scrie că ești din Sânnicolaul-Mare, dacă pe sigilul poștei e scris Sânniclașul-Mare. Dacă nu-ți place „Sânniclaș“ că e unguresc, cere schimbarea lui la cei din drept, dar până posta se numește așa, ne faci încurcătură dând numele cel ce nu e cunoscut oficios. Slujbașul de postă dela noi, știe de numele de pe sigilul postal, nu de altul.

Trecând noi prin stări de prefacere și romanizare a numirilor, avem greutăți cu postele.

NOUȚĂȚI

Serviciul în armată va fi scăzut. Unele gazete din București aduc vestea, că prin noile legi ce le pregătește guvernul, slujba în armată va fi scăzută de la 3 ani la 2 ani, afară de marină (slujba pe corăbiile de război), unde rămâne la 3 ani.

Tristă gratulație de Anul-nou, ne trimite oficiul de vânzare a hârtiei de gazete, dela București. Abia ne-am încheiat socotelile pentru a statorî prețul foilor pe anul 1923 și l'am statorit așa cum e arătat, — și azi chiar în ziua de Anul-nou apusean, ne vine înștiințarea dela acel oficiu, că cu ziua de azi (1 Ian. n. 1923) prețul hârtiei de gazetă se urcă cu 3 Lei 20 bani la kilogram!, — ceea-că e grozav de mult! Acum un an o aveam cu 8 Lei, de jumătate de an încoace cu 11 Lei 60 bani, acum urcă dintr'una la 15 Lei! E o încercare ce zdrobește toate scotelile foilor!.

Ca'n vremurile bune... „Libertatea“ se înfățișază de sfintele sărbători ale Nașteri Domnului, în forma ei bogată, de 20 pagini (fețe), — ca în vremile de pace nainte de război. Doar că atunci aducea și adausul economic de 8 fețe și dădeau la olaltă 24 fețe. Acum 20. Cu ceva mai puțin.

Foaia Interesantă — această adevărată ladă cu comorile din viața noastră sufletească, era la Crăciun și la Paști, aproape totdeauna, cum e numărul de azi: cu chipuri multe și frumoase, tipărite în color, iar printre ele material de cetit bine ales și îngrijit. Ne-am silit a ne apropia prin numărul de azi, de frumusețea acelor numere din trecut. Ba inima ne spune, că nu numai ne-am apropiat bine de acei numeri, ci în o privință i-am și întrecut, cu mult i-am întrecut! Căci de dădeam și atunci vederi (chipuri) din viața românească, ele nu se apropiau nici pe departe de însemnătatea chipurilor pe care de data asta avem bucuria a le putea arăta cetitorilor noștri. De dădeam și atunci chiar chipul Regelui României, ori a familiei Regale, nu puteam spune despre el că e chipul Regelui nostru, așa cum azi o spunem; — de arătam chipul unei biserici din Regat, arătam o biserică din altă țară, nu ca azi când avem fericirea a putea da minunate chipuri de pe zugrăveala celei mai prețioase, mai scumpe tuturor inimilor românești: de pe Biserica încoronării, despre care să putem spune, cum fericim putem spune azi, că e a noastră!, și înălțată chiar pe pământul scumpului și sfântului nostru Ardeal.

Iacă pentru ce ne pare, că numărul de față al gazetei noastre „Libertatea“ și al Lăzii sale cu Comori „Foaia Interesantă“, e de data asta chiar mai frumos și mai pre-

sus de numerile din trecut!, — ori cât erau și acelea de frumoase.

Am vrut și prin asta să facem pe iubii nostri cetitori să-și aducă aminte de vremile de pace și să li-se pară că ne apropiem de ele...

Dacă am avea sprijinul lor în măsură așa largă, cum îl aveam nainte de război, — am scoate foile într'una și peste an, în forma și mărimea de nainte de război, ca măcar atunci când primesc aceste foi în casa lor, să li-se pară că viața și-a revenit la stările ca'n vremile de pace...

O luminare ce va arde câteva veacuri. Ziarul „Românul“ din Youngstown, scrie că la 2 Dec. s'a trimis din America o lumânare (lumină) care să fie aprinsă și să ardă toată ziua în „Ziua Sfinților“, la mormântul marelui cântăreț italian Caruso, mort de curând în Italia și care a umblat mult prin America și era foarte iubit de Americani. Lumânarea e cea mai mare ce s'a fabricat vre-odată în cea mai vestită fabrică de lumânări din acel oraș. Ea e de 16 urme de înaltă și cântărește o tonă (o sută de kilograme). Arzând ea în tot anul o zi, la ziua Sfinților, pentru pomenirea sufletului marelui cântăreț, — ea va arde așa 18 veacuri...

Ca 'n America. Tot în ziarul „Românul“ din America cetim, că acolo s'a dat de curând o pedeapsă judecătorească — prin telefon.

Un domn era învinuit la tribunal că a făcut ceva scandal în stradă (pe uliță). Fiind chemat la judecată, el, fiind în alt oraș departe, n'a putut merge pe ziua pusă, și ca să treacă peste năcaz a luat telefonul, a rugat pe judecător să-l ierte că nu poate fi de față, și — să-i de e pedepsa prin telefon, că el trimite îndată un cek (foaie de bani) către o bancă și plătește!

— Bun! (all right=ol raigt) a răspuns judecătorul. Te pedepsesc cu 50 dolari...

— Bun! a răspuns și pricinașul. S'a dus acasă, a scris cekul și-a trecut peste toată judecata, — prin telefon.

Căile Ferate Someșene, de cari am mai scris în «Libertatea» că erau un culb de măghiarizm și de ocrotire a tuturor răilor pentru statul român, — erau să fie luate în administrația statului chiar acum la 1 Ianuarie 1923. Nefiind însă toate lucrările pregătite, luarea lor în chivernisirea statului a fost amânată până la 1 Februarie, — după care dată vor fi conduse la fel cu celalalte linii ferate din țară. Stăpânii acțiilor lor, își vor primi numai partea lor de câștig.

Pe mulți a spânzurat, — pe urmă pe sine însuși. Sovietele rusești, „iubitoare de popor“, aveau călăul (hoherul) lor oficial, căruia

nu-i dădău puțin de lucru. În doi ani acest om-monstru a spânzurat peste 2000 de nefericiți osândiți la această moarte de oătră tarii și marii Rusiei bolșevice. Așa dar cam trei oameni pe zi! — Pe urmă, ce păcate l-au apăsător pe suflet ce nu, călăul s'a spânzurat și el zilele trecute.

Producție de Crăciun la Orăștie aranjează a două zi de Crăciun, Societatea Meseriașilor români. Producția va fi deschisă prin Două Colinde, cor mixt, apoi se joacă pesa teatrală „Marin și Maria” sau „Fata rătăcită” prin dnii I. Cherecheș N. Filip, Ios. Bălșan, Ios. Homorodean, și dșoarele M. Popovici, A. Voișan, Sofică Budoî, M. Socol, și Nella Andrescu. — Se încheie cu corul mixt „Dulce Bucovină” Joc.

Banii de hârtie de 1 și 2 Lei fiind prea zdrăntuiți, se vor tipări acum alții noi în locul lor la Regia Monopolurilor Statului unde se tipăresc și timbrile de tot felul.

Pentru presarea de Anul-nou „Societatea Femeilor Române din Orăștie” arangiază o Petrecere cu dans împreună cu tombolă în sala Hot. „Central”, la care are onoare a invita pe toți doritorii de a petrece o seară plăcută. Costumul Național e de rigoare. Începutul la 9 seara.

S'a putut și așa ceva?! Gazetele din săptămâna trecută spun, că unei doamne ce venea cu trenul dela Brașov spre Teiuș, și durmea în tren, — i-s'au furat dinții cei de aur ce-i aveau în gură!.. Așa hoț, mai rar!

Primarul Orăștiei, dl Alexandru Herlea fusese, precum se știe, mutat dela Orăștie la Hațeg, în semn de nemulțumire a guvernului că n'ar fi fost destul de aspru spriginitor al Partidului Liberal la alegeri. Dl Herlea a recurat la Inalta Curte de Apel din București, arătând ce nedreptate i se face, că e scos din legăturile și drepturile sale de penzie, și altele, — și Inalta Curte i-a aflat plângerea de dreaptă și l'a pus napoi în slujba sa de primar al Orăștiei. În fața acestei judecăți ori-ce om se va întreba cu mirare: Oare domnii Miniștri, cărorora dl Herlea s'a plâns și pe cari i-a lămurit și i-a rugat să-i vadă dreptatea și nevinovăția, n'au putut vede dreptatea cererii sale, dacă nu li-o arată o înaltă instanță judecătorească ca Inalta Curte de Apel? Iar dacă și dumnealor au văzut dreptatea slujbașului, de ce au nesocotit-o totuși, numai așa fără nici un temei?

Așa se întărește încrederea poporului în ocărmuirile țării?

Tinerimea română din Vinerea aranjează o Producție teatrală-corală împreună cu joc. Luni a doua zi de Crăciun în sala mare a școlii rom. din loc. Începutul la 7¹/₂ ore seara.

Venitul curat este destinat: 50% pentru fondul internatului liceului

„Aurel Vlaicu” din Orăștie; 50% pentru crearea fondului Reuniunii de muzică „Doina” din Vinerea.

Bani de metal de 1 Leu, de 2 și 5 Lei se vor bate din bronz și aluminiu. Se va înființa în acest scop o monedărie în țară, poate chiar în Ardeal ori Bănat. Se vor aduce mașinile din străinătate și se va lucra cu ele la Școala de Arte și Meserii. Bani de 1 Leu se vor bate 200 milioane, de 2 Lei 100 milioane.

Producțiunea Școlii Medii de fete din Orăștie, organizată pentru Sâmbătă în 30 Decembrie seara, — a avut o reușită deplin mulțumitoare. S'a jucat piesa „Înșiră-te Margărite” de elevele școlii, spre plăcerea tuturor; s'au declamat versuri hazlii, s'au jucat jocuri naționale și joc cu cununi de flori, — etc. S'au arătat și două tablouri (icoane) vii, foarte frumoase, dintre cari unul închipuia Nașterea Domnului. Numărosul public a plecat deplin mulțumit de producțiile și istețimea tinerelor eleve, laudând ostenețele corpului profesional al școlii, care le pregătește și pentru producții sociale plăcute.

Hoși de hârtie a descoperit poliția din Sebeșul-săsesc, — vecin cu Fabrica de hârtie din Petrifalău. Era o bandă de 7 inși, capul lor fiind un măestru din Sebeș. Ei furau hârtie din vagoanele de hârtie trimise de Fabrica din Petrifalău până acelea stăteau în Sebeș. Au vândut astfel de hârtie la Blaj, Alba-Iulia, Aiud, Orăștie, Deva, Petroșeni. Că de vre-o jumătate de an își făcuseră din asta o meserie.

La Orăștie, venind ca neguțători cu căruță și căraș, au imbiat o cățătime mai mică de hârtie. Li-s'a spus: De unde aveți hârtia? — Am cumpărat-o când eră lesne și-o vindem acum să facem și noi ceva câștig... Și au dat declarație în scris că hârtia e a lor pe cale cinstită, și răspund pentru asta, — căci altfel nu li-se cumpăra.

Au fost prinși zilele trecute. Frumoase sărbători și-au făcut lor și familiilor lor.

Cercul de deputat dela Ighiu, cade sub alegere nouă. Dl Dr. Alexandru Vaida a fost ales în două locuri, la Ighiu, vechiul său cerc chiar din vremea Ungurilor, — apoi la Șomcuta-mare, în patria sa.

Fiindcă Partidul Național, nu ia parte la adunările deputaților, dl Vaida n'a avut prilej, precum se cere, să spună că dorește să fie deputat al Ighiului ori al Șomcutei, — pentru ca celalalt cerc să fie liber a-și alege pe altcineva.

În ședința dela 28 Dec. adunarea deputaților a hotărât ea, fără a mai aștepta declarația dlui Dr. Vaida, că îl socotește pe dl Vaida deputat de Șomcuta, iar cercul Ighiu îl vestește liber, având să vină sub alegere nouă.

Se pare că izbutirea dela alegerea de Senator, când scoaseră din urnă, ca tras de barbă, pe părintele Dăianu, a încurajat pe eroii alegerii de senator, și acum ei vor să „scoată” (de a les e mai greu) tot

asa fel și un „deputat”, poate un copil de suflet alui Dăianu. Alegerea are să se întâmple în curând. cam după o lună de zile dela nimicirea prin adunare.

Frații noștri din cercul Ighiu vor trăi iarăși zile urite, până vor scăpa și de această „alegere”.

Doresc onorațiilor mei mușterii: Sărbătorii de Crăciun vesele și An Nou fericit! — dorindu-le totodată de Anul-Nou și câte o pereche de ghete de șevro negru, sau de șevro roșu, ori de antilopă albă, sau de antilopă sură ori și de antilopă lila, — după gust și după plăcere. Cel-ce în acestea nu are alegere destul de mare, să poștească să mă cerceteze spre a vedea și mai multe! — Cu stimă:

(671) **Antoniu Balomiri**, 1-1 m. pantofar în Orăștie, Calea Mihai Viteazul.

Sămănători de lumină.

În cursul anului trecut 1922, am avut deosebită bucurie de a vedea, că cetitorii de-al noștri, fără a fi rugați, așa din îndemnul inimii lor, au început a stărui pe lângă cetitorii din jurul lor să se scrie și ei printre cetitorii foilor noastre. Și ne trimiteau care doi, care trei, care cinci, ba zece și chiar mai mulți abonați noi din comuna lor

Privind fapta lor cea aievea ne-răvnitoare de câștig, — doar' noi nu li-o răsplătim cu nimic, — am văzut în acești oameni buni niște cinstiți sămănători de lumină în popor, și le-am zis așa. Și am început a le zice macar un cuvânt de mulțumită în foaie, — că cu altceva nu puteam răsplăti strădania lor cea vrednică de laudă.

Cât de mult vrednicește laudă această osteneală a bunilor noștri frați din mijlocul poporului, o pot înțelege toți cel-ce văd și pricep, că azi — popoarele cele mai luminate prin bună învățătură, sunt acelea care trăiesc mai bine în lume! Așadar cel-ce se silește a înmulți numărul plugarilor noștri luminați, spre aceea străduiește, ca să vadă și acest iubit popor al nostru cu o zi mai înainte trăind mai bine printre celelalte popoare.

Iată pentru-ce aflăm vrednică de laudă strădania acestor sămănători de lumină și li pomenim aici cu laudă.

Afară de cei înșirați în numerii trecuți, mai pomenim azi pe următorii:

Dl Traian Gengan din Lupeni, a adus printre cetitorii foilor noastre pe 7 muncitori dela uzina electrică a minelor (băișagurilor) de acolo, făcându-i abonați.

Dl Ioan Pigli din Bazoș, ne-a trimis plata pentru 7 abonați de acolo.

Sf. S. Preotul Inocențiu Moroi din Epureni (jud. Iași) ne-a câștigat acolo 5 abonați.

Dl Teodor Coman din Șeulia Rom. ne-a făcut acolo 5 abonați.

Părintele Octavian Arvanitache din Bertea (jud. Prahova) ne-a trimis 4 abonați.

Dl Ioan Băraeanu, cantor în Cătina, ne-a făcut acolo 4 abonați.

Dl Ioan Șuteu l. M. din Șoimuș, ne-a câștigat acolo mai mulți abonați.

Dl Roman Vermeșan din Folia, 3 abonați.

Agentura „Astrul” din Aușeni 3 ab.

Dl Ioan Tosa, picher în Carei-mari, 3 abonați.

Dl Simion Ianculescu din Șugag, 3 abon.

Dl Nicodin Neagota din Găvoșdia, 3 ab.

Dl Ioan Ciolac din Constanța, 2 abonați la „Libertatea” și 5 la Foaia Interesantă.

Iar câte 2 abonați, noi, sau unul nou pe lângă sine (la olaltă 2), ne-au trimis foarte mulți, dintre cari pomenim pe cari i-am băgat de samă așa în fuga muncii administrative a foii. De aceștia (cu 2 abonamente) avem, printre alții, pe d-nii și frații:

Ioan Tomescu din Boghicea (jud. Roman); Chiriță Timofte, cântăreț în Lișnița (jud. Constanța, Dobrogea); Samon Barbură din Mănăstirea Humorului (Buc. P. vîn); G. Pop din Idicel; Ioana Jurmer învățătoare, în Sănmihalul-român; Vasile Florea din Vrâniuf, Petru Livezan, Hâr Mihai Cibu, Dala-Română Dem. Cherecheș, Chiusbala; Sofron Taflan, Mândrele Dimitrie Condrea din Borgo-Bistrița; Aleb Toader, Viștea-de-sus; Ioan Cherecheș Arad, Constantin Părășu, Toc; Nic. Cătălina, Hălmagiu; Dim. Secoșian, Cor Lazar Demenescu, Bencecul-român; Io Pascu, Surducul-mare, Ioan Sârbu, învățător, Dumbrava, — și mulți alții, ca să ne ierte de l-am scăpat în graba muncii. De vor veni cu mai mulți ca delișii abonați, — li vom pomeni cu laudă pe toți și pân' atunci:

Tuturor: Călduroasă mulțumiri.

Literatură

„Cosinzeana”, frumoasa revistă literară cunoscută atător familiei din Ardeal, în parte și din vechiul Regat, încă de nainte de război, — urmează a apare la Cluj, redactată de întemeietorul ei, dl Dr. Sebastian Bornemisa. E una din cele mai îngrijite foi pentru familie, aducând articli felurii din viața popoarelor, chipurile băbăților însemnați, care se vorbește în știrile din țară și lume, chipuri dela întâmplări mari de colo ori colo, — apoi parici literară, cu cetiri alese: poezii, nuvele, schițe, și altele.

Cărturarii orașelor și satelor, preoți, învățători, meseriași, neguțători și țărani fruntași cari au învățat cu școală, o față cu carte, fac lucru foarte bun pentru cultivarea mai departe a acelor, dan abonează „Cosinzeana”, spre în bogățirea cunoștințelor lor și deservăvârșirea gustului lor literar.

„In Foaia Interesantă” am produs adeseori poezii și nuvele din „Cosinzeana” și mai ales chipuri interesante. În numărul acesta de Crăciun dăm chipul părintelui Dr. V. Lucaiu și a „Mormântului Soldatului Necunoscut” din Belgia după „Cosinzeana”, și din acest cetitorii înțeleg ce vederi frumoase găsesc în numita revistă.

Cei ce doresc a o abona și cunosc, să ceară număr de prola: „Cosinzeana” Cluj, P. Cuza-Vodă 16.

„Isus Vă Cheamă!..” care cu prea frumoase cuvântări bisecești cari chiamă lumea de pe cărțăciții pe care prea se arată pământă, spre povățuitorul la tot binele Isus, — rostite de preotul T. Pescu din București, carte de cules'a scris mai pe larg în numărul din 1922 al „Libertății”, — costă 20 Lei și 3 Lei de porto. Se poate cere dela: Preot T. Pescu din Biserica „Cuibul cu Barză” București.

„Pământ” e titlul unui nou volum de poezii, apărut la Cluj, scris de dl Vasile Al. George, volum de 80 pagini, în Tipografia D. Bornemisa. Cetitorii noștri cunosc

Dentist Dr. S. Seidner — **dă consultați în ORĂȘTIE** — **Plomba.** — **Scoatere de dinți fără durert.** — **Regulare de dinți.** — **Runere de danturi.** (606) 4-

una din ele, chiar pe cea cu titlu „Pământ” reproducă în „Foia In-teresantă”. Snt poezii cari dove-lesc un frumos talent. Vom mat-riăta cetitorilor nostri una-două din-tele. — Volumul costă 20 Lei, la-ubrării sau la „Tipografia Dr. Bor-chemisa” în Cluj.

roșta Houdacției.

D-Sale Stefan Andrei, în Cărpiniș- pe anul trecut erai plătit. Suma a tre-put pe 1923. Mai ai de trimis 10 Lei, ca să fi plătit și pe 1923 deplin.

D-Sale I. Crișan, Căpruța. Da, banii i-am primit. Binevoește însă a-vedea, că prețul foilor fiind pe anul 1923 mai mare, vei fi bun a trimite-le se mai cade, ca să fie plătite după-țarea de acum.

Avem bani sosiți!

și nu știm pe ce s trimiși, căci nu-er scris nimic pe cuponul cu care au-venit, dela: Vasile Cozma din Urișor, Roșta Dej, 7 Lei 50 bani; dela Ioan-țarca din Roșia-Montană, 89 Lei; dela-șop George din Chimitelnic, 17 Lei; dela Stefan Nițu din Ripa-de-sus, 18-lei. Ei ne-or fi ocărind că nu le tri-mitem nimic și noi nu știm ce să le-irimitem, dacă pe cupon nu-i scris-ănci un cuvânt.

Caut post de cancelist, aju-șor, la avocați, notar public, omune mai mari, cu începerea-șla 1 Februarie 1922, notar-șdiplomat din timpuri normale-șlași practică de 18 ani, cunosc-șlimba germană și maghiară-șăduc și la Poliția de Stat.

Adresa: Notar diplomat-șroșta restante Căgic, Jud. Hu-șdoara. (673) 1-1

Publicațiune.

Notar in pensie, primește lu-șarile rămase de anii trecuți-șregistrelor de Stat și a co-șnelor restante. — Vorbește-șscrie românește, nemțește și-șgărăște. — Adresa P. Nr. 454. Roșta restante Arad. (672) 1-1

AVIZ!

Azi cea mai de lipsă învătă-șpă este cum se face mai bine im-șntrirea pământului. Invățătura asta-șgăsește în cartea (broșura):

Cum vei ajunge și tu-șla pământ, 3-3
de viteazul țaran

ȘON BARBA-MIRESII,

re a fost ostaș 9 ani în războiu. șpoate comanda la autor în Cluj, șofa Cuza Vodă Nr. 16. Prețul-șLei. Posta 2 Lei. Total 6 Lei.

Orăcîndă-Vă mai mulți oameni-ștr'o comună și comandă ad-șastă carte, Vi se trimite pachetul-șunșit pe post, — socotîndă Vă 1-ște în loc de 6 Lei numai 4 Lei.

Librării și toți negustorii cari-șse ocupă cu vânzări de cărți, șprimesc rabatul cvenit.

Tipărituri pentru oficiile administrative.

Au ieșit de sub tipar și se află de-șvanzare la „Tipografia Liber-ștatea” din Orăștie, următoarele-știpărituri pentru cancelariile secre-ștariatelor și primăriile comunale:

- Nr. 1. Registru adm. p. secretari.
- Nr. 2. Coale de In lex.
- Nr. 3. Carte de poștă.
- Nr. 4. Registru pt. bilete de vite.
- Nr. 5. „ „ transcrierea bi-șletelor de vite.
- Nr. 6. Regls. pt. inmanuări judecătorești ori administrative.
- Nr. 7. Jurnal de cassa.
- Nr. 8. Evidență pentru mandatele de plată a competențelor dela receptorat.
- Nr. 9. Cultanță.
- Nr. 10. Contra-cultanță.
- Nr. 11. Proces verbal pentru ves-tirea căsătoriei.
- Nr. 12. Publicațiune pt. vestirea căsătoriei.
- Nr. 13. Involea părișșilor (tutore-lul) la căsătorie.
- Nr. 14. Extras din registrul stării civ. pentru născuși.
- Nr. 15. Extras din registrul stării civ. pt. căsătorii.
- Nr. 16. Extras din registrul stării civ. pentru morși.
- Nr. 17. Contract de vânzare și cump.
- Nr. 18. Rugarea pentru întabularea dreptului de proprietate.
- Nr. 19. Contract de donațiune.
- Nr. 20. Conscrierea cazului de moarte (celul cu avere).
- Nr. 21. Conscrierea cazului de moarte (fără avere).
- Nr. 22. Autorizașșe de vinz. (de vite).
- Nr. 23. Inventar după lășșămînt.
- Nr. 24. Atestat de dare.
- Nr. 25. Tablou nominal lunar despre născuși, morși și cășșătoriișși din comună (sta-tistică).
- Nr. 27. Tablou nominal lunar despre despărșșirile incurse în comună (statistică).
- Nr. 29. Tabela de dare de drum (se poate întrebuișșa la ori-care județ și ca evidență de arănzii, darea vitelor și a pădurii, etc.
- Nr. 30. Stat nominal pentru salariile funcșșionarilor.
- Nr. 31. Proces verbal de desbatere, împreună cu sentinșșă (ju-decată) pentru ori-ce con-travenșșie ce se pertrac-tează la preturi.
- Nr. 32. Tabela pentru (arunc) im-șpozit suplimentar comu-nal și judeșșan.
- Nr. 33. Coale pentru solvțrea de dare (Liberușș).
- Nr. 34. Proces verbal pentru jude-cătoria comunală în cauză bagatelară și de contra-venșșie de cîmp, provăzut cu toate îndrumășșile refe-șritoare la aceste cauze.
- Nr. 35. Citare în cauze bagatelare, în cauze de contravenșșii de cîmp, precum și în alte cauze ce obvin pe sama judecătoriașșilor comunale, secretarilor, etc.
- Nr. 36. Fileră de inmanuare.
- Nr. 37. Invoire, (Transacșșiune) pe seama judecătoriașșilor comu-nale în cauze bagate-lare și contravenșșii de cîmp.
- Nr. 38. Sentinșșă în cauze bagatelare și contravenșșii de cîmp (se poate folosi și ca sentinșșă de contumășșare), pe seama judecătoriașșilor comunale.
- Nr. 39. Certificat de esșșimare pen-tru pagubele de cîmp (în cauză de contravenșșie).
- No. 40. Obligașșe pentru împrumut.

- No. 41. Cvită de șștergere hipotec.
- No. 42. Proces verbal despre zălo-gire (cuprîndere) și preșșuire se poate folosi la execu-șșiunea de dare pe 4 pătrare de an. la exe-șșiune bagat-elară și la contravenșșie de cîmp etc.
- Nr. 43. Coala de catastrul
- No. 44. Adevărîșșă pentru esșștrada-rea billetului de vite.
- Nr. 45. Registru de conscriere și Carte principală a celor deobligați la îndeplinirea muncii comu-nale de obșște (Községi köz-munka öszșzeirási lajstrom és fökönyv), în limba română. — Preșșul unei coale mari 2 Lei.
- Nr. 46. Tablou 1. — Pentru a se comu-nică lunar cu Cercul de re-șșcruțare, Biroul Rechizișșii, schimbășșile ivite între animale, hamurile, trășșurile, etc., eșșșite din comună, induse în tabela de clasare și repartișșie. — Preșșul unei bucășși Lei 1'20.
- Nr. 47. Tablou 2. — Pentru a se comu-nică lunar cu Cercul de Re-șșcruț, Biroul Rechizișșii, schim-bășșile ivite între animalele, ha-murile, trășșurile, etc., veni-te în comună, induse în tabela de clasare și de repartișșie. — Preșșul unei bucășși Lei 1'20.
- Nr. 48. Declarașșie care se dă la primă-șșria comunală despre anima-lele, hamurile, trășșurile, etc., care se vînd sau se cumpără și sunt clasate de armată ca rechizișșionabile. — Preșșul unei bucășși 35 bani.
- Nr. 49. Cerere de dispensă de sub ves-tirea căsătoriei, ca toate îndru-mășșile referișștoare la cererea de dispensă și la încheerea cășșătoriei. Preșșul 40 bani.
- Nr. 50. Proces verbal în cauză de dis-pensă dela serviciul militar.
- Nr. 51. Model A. Certificat a 3 părinșși pen-tru a stabili drepturile la dispensă a celui mai în vîrșștă între orșșani.
- Nr. 52. Modelul B Acelașș pentru dis-penșșe celui mai în vîrșștă dintre orșșanii de mamă.
- Nr. 53. Model C. pentru dispensă unui tiner al unei văduve.
- Nr. 54. Model D. pentru dispensă.
- Nr. 55. Model G. pentru dispensă cînd are tată trecut de 70 ani.
- Nr. 56. Certificat înlocuind actele de stare civilă.
- Nr. 57. Certificat adevărînd gradul a-vut de soldat în armata austro-ungară.
- Nr. 58. Dovadă de cetățenie.
- Nr. 59. Certificat de paupertate.
- Nr. 60. Cont de deplasare. (Particular de șșpe de cășșătorie) pentru secretari, primpretori, pretori, medici, veterinari, etc.
- Nr. 61. Rugare pentru concesșșiune de edificare, în zestrată cu Cer-tificat de espunere la vedere publică, cu proces verbal despre ocu-lată la fața locului, cu ordin cătră secretari și cu Ra-port cătră primpretori în cauză de concesșșiune de zidire.
- Nr. 67. Protocol de Necropsie.
- Nr. 68. Incunoșștinșșarea despre na-șștere (pentru matriculanșș).
- Nr. 69. Dovadă despre încheerea cășșătoriei.
- Nr. 70. Conscrierea vitelor de prim-măvara, tabelă mare.
- Nr. 71. Jurnal, pentru încassarea de tot felul de dări și competenșșe.
- Nr. 72. Coala de cassa, pentru orașșe.
- Nr. 73. Proces verbal despre invoirea mirelui și a mireșșei asapra religiunii copiilor.
- Nr. 74. Hotărîre despre rectificarea in-registrării în registrul stării civile.
- Nr. 75. Hotărîre pentru permisul de a aranja joc, sau alte petreceri.
- Nr. 76. Atestat despre depunerea ju-rămăntului codrenilor șș. 38, art 31, 79).
- Nr. 77. Hotărîre despre înregistrarea

- ulterioară în registrul stării civile.
- Nr. 78. Hotărîre despre înregistrarea de nou în registrul stării civile.
- Nr. 79. Proces verbal despre inspec-tarea localului de crășșmă, la fața locului, cînd se cere bre-vet de crășșmărit și se cere pă-rerea primpretorului, etc.
- Nr. 79a Hotărîre pentru fixarea zilei de inspecșșare din punct de ve-dere polișșial și sanitar-polișșial a localului cerut pentru crășșmă.
- Nr. 80. Hotărîre pentru permis de edi-ficare — bun pentru toate ca-zurile.
- Nr. 81. Hotărîre în cazul cînd pretorul ori primpretorul etc fixează și ține pertractare la fața-lo-cului în cauză de edificare. Serveșște și ca Citașșie a părșșilor la pertractare în cauză de edi-ficare.
- Nr. 82. Citare din cauză de contravenșșie, (pentru Pretură), cu Dovada de inmanuare.
- Nr. 83. Ordin penal în cauză de con-travenșșie (pentru Preturi și Primăriile orășșeneșșii) provă-zut cu fileră de inmanuare.
- Nr. 84. Registru administrativ (pentru Preturi).
- Nr. 85. Certificat comunal care se ală-tură la contract, adevărîndu-se, că cumpărătorul s'a ocupat cu economia și unicul izvor de câșștig îi este agricultura.
- Nr. 86. Certificat comunal pentru des-crierea personală, pentru a primi Carte (codică) de lucru sau condică (carte) de ser-viciu, etc.
- Nr. 87. Certificat de identitate, pentru primirea Pașșaportului pentru strănătate.
- Nr. 88. Proces verbal pentru alegerea membrilor primăriei comunale.
- Nr. 89. Declarașșie pentru fert rachlu.
- Nr. 90. Proces verbal pentru revizuirea Tabelelor de recensășșmînt.
- Nr. 91. Bilete de vite, în 3 limbi.

A se cere la „Tipografia Ro-mânească” din Deva și Tipografia „Libertatea” Orășștie.

Pentru vîndători.

Permis de purtat pușșcă, nu se mai dă decît celor ce au și drept de vînat. Toți cei ce cer drept de pușșcă să se înscrie înți în o Societate de vînat din comună, — apoi înaintează cererea nouă la Prefectură.

— Cererile cele nouă, de vînat și apoi de pușșcă, se află gata la Tipografia „Libertatea” în Orășștie, cu Lei 1'50 bani una cu 2 Certificate lîngă cerere.

Trimisă pe postă 2 Lei.

Tipărituri

pentru oficiile parohiale

se află la tipografia „Libertatea”:

„Consemnarea membrilor Sinodului parohial”, 1 caet de 3 coale, cu 10 pagini liniate, pentru cam 300 membri, — Lei 2'50.

„Protocolul” ce se ia cu cel ce se vesteșșc a pășșii la cășșătorie, — 1 ex. cu 50 bani.

Conspect familiar din matricula botezașșilor, cununașșilor, morșșilor, — 1 ex. 50 bani.

Să se adauge 1 Leu pentru porto și, 2 Lei taxă de recoman-dare, ca să nu se peardă pe poșștă,

**Tutungerie nouă
în Orăștie.**

Subscrisa am deschis în edi-
fiul hotelului „Central”,

tutungerie nouă

cu tot felul de țigari și tutun,
foițe, chibrite, tabachere, etc.

Timbre fiscale și mărci postale.

Până mi-se gădă stocul ce a-
veam în tutungeria din Sebeșul-
Săseșc, vând mărfuri de galan-
terie, — precum și necesitate șco-
lare: caete, cerneluri, creioane, etc.

Rog binevoitorul sprijin al on.
public.

Vdd. Malvina Blaga.

Pentru d. secretari și primarii

Au ieșit de sub tipar și se ca-
pădă la „Libertatea” în Orăștie:

Cartea Socoliilor Comunale

ce se cer acuma fi încheiate. Coala
cu 1 Leu 60 bani. Pe 1 coală 92
rubrici. — Apoi:

Contul de gestiune,

adeca caetul rezumativ (Zárszá-
madás) al tuturor venitelor și chel-
tuellilor, cu toate capitolele adunate
la un loc, 8 pagini, 6 Lei, — și

Evidența Sorială

sau Cartea de lucrări particulare
ale notarilor pentru lucrările pre-
date (Magánmunkákisok soroknyve).
120 fol, perforate, compactate,
36 Lei.

Mai sunt gata:

Registru pentru darea cânilor.

„tărierea animalelor.

Rugare pentru permis de vânat,
cu 2 Certificate speciale.

Rugări pentru purtat pușcă!

La Tipografia „Libertatea”
din Orăștie s'a tipărit zilele astea
și se află de vânzare:

Rugare pentru permis (slo-
bozenie) de purtat armă (pușcă),
cu Clauzula de recoman-
dație pe ea și cu Raportul
cătră prefectură, — precum și

Certificatul comunal care
trebuie alăturat la rugarea de cerere.

Amândouă se înainteză Pre-
fectului județului (ispănnului) care
acum el dă slobozenia de purta
armă.

Rugarea, cu două certificate ce
se cer la ea, se vinde cu 1 Leu
50 bani.

Cel-ce le cer prin postă: 2 Lei
o rugare cu certificatele ei.

Tipografia „Libertatea”
în Orăștie.

În comuna Beriu (la 6 km. dela
Orăștie) se află de vindut

o casă nou zidită

constătoare din 3 odăi, cullnă, 2
cămeri, pivniță, șură, grăduri se-
parate, culină de vară și alte edi-
ficii laterale, curte mare și gră-
dină de 1 jugăr cat. Întreg intrav-
ilanul este situat lângă drumul
județan, loc potrivit pentru prăvălie,
crăsmă, lăptărie, etc.

Reflecțanții să se adreseze la:
PETRU DAMIAN

Casă de vânzare

se află în Orăștie, strada Timarilor
mare, Nr. 6, sând din 3 odăi, bu-
cătărie, verandă de sticlă, curte, șo-
proane, fântână. — Informații în str.
Timarilor mică, nr. 8. (667) 3-2

Moară de apă, de dat.

Dia pricină de boală și de sin-
guratate, dau de pe acum o moară
de apă, cu 2 petri, făcută de nou
de mine, pentru esre lucru am s'o
mai folosesc eu opt ani. O dau azi
cu un preț ce se poate câștiga în-
tr'un singur an.

IOAN RAȚIU

Livadia-de-Câmp, posta Pui,
(668) 2-2 jud. Hunedoarei.

Băișaguri de aur și argint

cari au fost în parte lucrate, apoi
dă lipsa de mijloace. părăsile, —
sunt de vânzare în hotelul comunei
Mermezău-Văleni (posta Geoagiu-
de-Jos, județul Hunedoarei).

Cei ce se interesează de băi-
șaguri, să se adreseze aci, sau cel
care știe amator, să l îndrume aci,
și va primi un honorar potrivit.

MARIȘ Antone și STOICA Iosif a Florii

din Mermezău-Văleni,
(669) posta Geoagiu-de-Jos. 2-2

De vânzare

în Petroșeni, o casă cu grădină,
având și local de prăvălie, cu 8
odăi, pivniță etc. A se adresa la
5-5 (656) Reingewürz (Petroșeni).

LA CERE- RE	TRU	CA- TALOG GRATIS
TEA	IOCI	TRU
DA IOAN BACIU	TEA	IN LUGOJ (BANAT)

MOBILE

în alegere mare, — la:

ROSENBERG

DE VA, Str. Regina Maria (Casa
(662) 3-4 Dr. Szegő)

Pantofărie nouă!

Aducem la cunoștința onor. public
din ORĂȘTIE și jur, că am deschis

o nouă pantofărie

în Orăștie, Strada Pantofarilor nr. 7.

Pregătim tot felul de ghete, de băr-
bași, femei, copii, după măsură, și
reparații, cu cele mai favorabile
prețuri. — Garantăm pentru lucrul
nostru. Serviciu repede și punctuos
și în afară de oraș. Rugăm sprijin-
ul binevoitor: 3-4

IOSIF SPONOR și IOSIF MICLEA
măstři pantofari, str. Pantofarilor nr. 7.

Înștiințare.

Școala Normală de Învățătoara din Beiuș (jud. Bihor),
nevoe da următorul personal:

1 Intendent, plătit cu 700 Lei lunar, plus locuință,
călzit și hrană. Se preferă un fost funcționar energic, em-
sătorit, serios, cinstit și cu deplină autoritate întru ce priv-
conducerea personalului de serviciu.

2 supraveghetore, muncitoare, inteligente și au-
tare, cari să conducă: una bucătăria, sufrageria și atenanș
iar alta curățenia claselor, a dormitoarelor și coridoarelor.
bele vor fi plătite cu câte 400 Lei lunar, plus hrană, locui
luminat și încălzit.

10 servitoare tinere, cinstitute, muncitoare și price-
pe în serviciul curățeniei. Plata servitoarelor va fi de Lei 200 lu-
plus hrană și locuință.

4 servitori harnici, muncitori și cinștiți, plătiți cu
Lei lunar și întreținerea.

Pentru informații a se adresa de-adreptul la Direcția
Școalei Normale de Învățătoare din Beiuș (jud. Bihor), sau
la Administrația foii noastre. (670) 2

A ieșit de sub tipar și s'e trimite celor cari l'au cerut:

Calendarul Național

al „Foi Interesante”

dela Orăștie, pe 1923.

de 112 pagini (șapte coale de tipar), cu **peste 30 de cli-**
(chipuri), foarte interesante! Între ele se văd:

12 harte (mape) arătând schimbările de mărire, de
dere și iar de creștere, a României în războiul cel mare, p
s'a oprit între hotarele ei de azi! Se vede viu și când era
mică, și când a fost mai mare, și când sta înțepenită pe
Ciucea, și pe Tisa, și când era trecută peste Pesta, av
forma unei guri de tun întors înspre Viena!

Apoi: **8 chipuri dela Incoronarea dela Al-**
Italia: între cari: Regele când își pune Coroana pe cap; Re-
ingenunchiată când Regele îi pune Coroana pe cap; Regele
Regina călări, primind defilarea Trupelor, — și alte vederi fo-
interesante dela incoronare.

Chipuri de pe pictura Bisericii Incoronării.

Mai departe în Calendar: Chipul lui Avram Iancu cânt
din fluer în cei din urmă ani ai vieții sale, când era neb
vederi din tabăra dela Dänholm în Germania, în care se gă-
și ofițeri români prizonieri; — Vederi din Tirol și din Italia
unde au umbat trupe românești ardelen; — și altele și al-

Incolo: Partea calendaristică, Poșta telegraf; timbru;
gurile din Ardeal, Bănat, Crișana; — apoi poezii, schițe, felur
o poveste minunată, — și altele.

Calendarul, tipărit pe hârtie fină, costă 7 Lei 50 bani trimis în a
(plătit) pe poștă. Cel ce vrea să-l meargă recomandat, ca să nu
peată perde pe poștă, adaugă 2 Lei taxa de recomandare peste p
calendarului ori calendarelor. Dacă cere mai multe, cei 2 Lei pe
recomandare se pun numai odată pentru întreg pachetul.

Celor ce trimit bani fără taxa de recomandare, li se trimite c
darul așa pe noroc. Dar de se perde pe poștă, a doua oară nu
mai trimite.

Bani se trimit înainte. Pe așteptate nu trimitem Calandare
decât depozitorilor de foi bine cunoscuți ca plătitori în ordine.

Cu »ramburse» nu trimitem, căci dacă cineva nu-și scoate pach
plătim taxă de magazinaj 20-30 de Lei de pachet când ne vine n
Ur

Cel-ce trimit banii pentru 6 calendare ori mai multe le capătă cu
mai 6 Lei 50 bani unu, și 2 Lei pentru taxa de recomandare a pachet
sc

Banii se trimit înainte. Cu »ramburse» nu trimitem.

OCAZIUNE DE CRĂCIUN

CASA DE MODĂ

PETRU FLEISCHER

Sibiu, Piața Regele Ferdinand 6.

Ștofe pentru mantale, costume, haine, catifea, plușuri, flanel
barchete, mălășuri, ștofe din dantele, dantele, grenadine, pân-
clorapl, mănuși. Cât și toate articolele pentru croitori. (657) 3-